down and down ; **अधोधः पश्यतः कस्य महिमा नोपचीयते** H. 2. 2 ; **यात्यधोधो व्रजत्युच्चैर्नरः स्वैरेव कर्मभिः** H. 2.48 ; **अधोधो गंगेयं पदमुपगता स्तोकं** Bh. 2. 10 ; from under, just below (with acc.); **नवानधोऽधो बृहतः पयोधरान्** Si.1.4. In comp. with nouns अधः has the sense of (*a*) lower, under, as °**भुवनं**, °**लोकः** the lower world ; °**वासः** or °**अंशुकं** an under-garment ; or (*b*) the lower part; °**कायः** the lower part of the body ; **अधःकृ** means to surpass, eclipse, overcome, vanquish, despise, scorn ; **तपः शरीरैः कठिनैरुपार्जितं तपस्विनां दूरमधश्चकार सा** Ku. 5. 29 ; **अधः कृतांशांतःपुरेण** K. 177 ; °**कृतकुसुमायुधं** 179; *Si.* 1.35, 3.52; °**कृतैनसः** *Si.* 16.8 dispelled. **–Comp.** **–अक्ष** *a.* situated below the axle or car. (**–क्षं**) *adv.* below the car, under the axle. **–अक्षजः** [अक्षात् इंद्रियाज्जायते इति अक्षजं भत्यक्षज्ञानं, तदधरं ग्राहकत्वाभावात् हीनं यस्य सः Tv.; अधःकृतं अक्षजं इंद्रियज्ञानं येन Malli.] N. of Vishṇu; other etymologies of the name are also found: (1) अधो न क्षीयते जातु यस्मात्तस्मादधोक्षजः; (2) यौरक्ष पृथिवी चाधस्तयोर्यस्मादजायत । मध्ये वैराजरूपेण ततो ऽधोक्षज इष्यते॥ **–अधस्** See above. **–उपासनं** sexual intercourse. **–अंगं, –द्वारं–मर्म** the anus ; Pudendum Muliebre. **–करः** the lower part of the hand(करभ). **–करणं** excelling, defeating, degradation ; K. 202 ; so °**क्रिया; सहते न जनोप्यधःक्रियां** Ki. 2. 47 degradation, dishonour. **–खननं** undermining. **–गतिः** *f.*, **–गमनं–पातः** 1. a downward fall or motion, descent; going downwards. 2. degradation, downfall, going to perdition or hell ; **मूलानामधोगतिः** K. 41 (where °**ति** has both senses); °**तिं आयाति** Pt.1. 150 sinks, comes down (feels dishonoured); Ms. 3. 17 ; **अरक्षितारमत्तारं नृपं विद्यादधोगतिं** 8. 309 destined to go to hell. **–गंतृ** *m.* one who digs downwards, a mouse. **–गं-घं-टा** [अधरात् अधस्तादारभ्य घंटेव तदाकारफलत्वात्] a plant Achyranthes Aspera (अपामार्ग). **–चरः** [अधः खनित्वा चरति-अच्] 1. thief. 2. one who goes downwards. **–जानु** *n.* the lower part of the knee. (*-ind.*) below the knee. **–जिह्विका** [अल्पा जिह्वा जिह्विका, अधरा जिह्विका] the uvula (Mar. पडजीभ). **–तलं** the lower part or surface ; **शय्या°, खट्वा°.** **–दिश्** *f.* the lower region, the nadir ; the southern direction. **–दृष्टि** *a.* casting a downward look ; a posture in Yoga ; करणान्यबहिष्कृत्य स्थाणुवन्निश्चलात्मकः । आत्मानं हृदये ध्यायेत् नासाग्रन्यस्तलोचनः ॥ cf. also Ku.3.47.(**–ष्टिः**)a downward look. **–पदं** [अधोवृत्ति पदं, पादस्याधःस्थानं वा] the place under the foot, a lower place. **–पातः=°गति** q. v. above. **–पुष्पी** [अधोमुखानि पुष्पाणि यस्याः] N. of two plants अवाक्पुष्पी (Pimpinella Anisum)and गोजिह्वा (Elephantopus Scaber). **–प्रस्तरः** a seat of grass for persons in mourning to sit upon. **–भक्तं** [अधरं भक्तं यस्मात्] a dose of water, medicine &c. to be taken after meals &c. (भोजनांते पीयमानं जलादिकं). **–भागः** 1. the lower part (of the body) ; **पूर्वभागो गुरुः पुंसामधोभागस्तु योषितां** Susr. 2. the lower part of any thing, the region below, down below ; °**व्यवस्थितं किंचित्पुरमालोकितं** Pt. 1. situated down below, See पाताल. **–भूः** *f.* lower ground, land at the foot of a hill. **–मुख–वदन** *a.* having the face downwards ; °**स्थी तिष्ठति; °स्थैः पक्षिभिः** R. 3. 57. 2. head-long, precipitate, flying downwards. 3. upside down, topsyturvy. (**–खः**) N. of Vishṇu. (**–खा–खी**) N. of a plant गोजिह्वा Premna Esculenta. (**–खं**) (नक्षत्रं) 1. flying downwards, having a downward motion; these *nakshatras* are: मूलाश्लेषा कृत्तिका च विशाखा भरणी तथा । मघा पूर्वात्रयं चैव अधोमुखगणः स्मृतः ॥ Jyotisha. 2. N. of a hell. **–यंत्रं** a still. **–रक्तपित्तं** discharge of blood from the anus and urethra. **–राम** *a.* [अधोभागे रामः शुक्लः, दृष्टितर्पकत्वात् तस्य रामत्वं] having a white colour or white marks on the lower part of the body (said of a goat) **–लंबः** 1. a plummet. 2. a perpendicular. 3. the lower world. **–वर्चस्** *a.* strong in the lower regions ; whose lustre penetrates downwards. **–वशः** Pudendum Muliebre. **–वायुः** [अधोगामी वायुः शाक. त.] breaking wind, flatulency. **–शय-य्य** *a.* sleeping on the ground. (**–य्या**) sleeping on the ground ; **अशीधनं मैक्षचर्यामधःशय्यां गुरोर्हितम् । आसमावर्तनात् कुर्यात्कृतोपनयनो द्विजः॥** Ms. 2. 108. **–शिरस्** *a.* **–मुख.** (**–न.**) N. of a hell. **–स्थ,–स्थित** *a.* situated below. **–स्वस्तिकं** the nadir.

अधोपहासः [अधः अधोभागस्य योन्याः उपहासः छांदसः संधिः, स्त्रीणामधोभागस्य उपहसनं Tv.] Ved. Sexual intercourse.

अधस्तन *a.* (**नी** *f.*) [अधोभवः अधस्–ट्युट्च] 1 Lower, situated beneath. –2 Prior, previous.

अधस्तरा(रां)म् *ind.* [अतिशयेनाधः] Very low.

अधस्तात् *adv.* or *prep.* [अधर–अस्तातिं, अध् आदेशः P. V. 3. 39-40.] Down, below, under, beneath, under-neath &c. (with gen.), See **अधः**; **अधस्तान्नोपदध्याच्च** Ms. 4. 54; **धर्मेण गमनमूर्ध्वं गमनमधस्ताद्भवत्यधर्मेण** Sânkhya K ; °**तादागतः** Pt. 3. ; **तस्याधस्ताद्वयमपि रतास्तेषु पर्णोटजेषु** U. 2. 25 ; **यस्य सर्वमेवाधस्ताद्गतं** K. 289 gone to hell.

अधामार्गवः [न धीयते अधाः, तादृशं मार्गं वाति वा–क Tv.] =अपामार्ग q. v.

अधारणक *a.* [न. त.] Not profitable ; °**कं ममैतत्स्थानं** Pt. 2.

अधिः [आधीयते दुःखमनेन आधा कि वा पृ. ह्रस्वः] 1 Mental pain or agony. See आधिः–2 A woman in her courses. (=अवि.) — *ind.* 1 (As a prefix to verbs) over, above; (अधिकार); °**स्था** to stand over; °**कृ** to place over or at the head of ; °**रुह्** to grow over or above; over and above, besides, in addition (आधिक्य); fully, completely (अतिशय, विशेष), to get something in addition to another; **अधिगत्य जगत्यधीश्वरात्** having obtained fully, अधि intensifying the meaning of the root; **इतो वा सातिमीमहे दिवो वा पार्थिवादधि** Rv. 1.6. 10; (अधीमहे आधिक्येन याचामहे). –2(As a separable adverb)Over, above, from above(mostly Vedic); **षष्टिर्वीरासो अधि षट्** Rv. 7.18. 14. –3 (As a preposition) with acc. (*a*) Above, over, upon, in (उपरि) ; **यं दंतमधिजायते नाडी तं दंतमुद्धरेत्** Susr. **अध्यधि** just above; **लोकानुपर्युपर्यास्तेऽधोऽधोऽध्यधि च माधवः** Bopadeva; with gen. also; **ये नाकस्याधि रोचने दिवि** Rv. 1.19. 6 above the sun ; °**विदपि** *Si.* 7. 35; °**त्वत्** 7. 41; °**रजनि** 52 at night. (*b*) With reference to, concerning, in the case of, on the subject of (अधिकृत्य) (mostly in adverbial compounds in this sense); **हरौ इति अधिहरि** ; so **अधिस्त्रि** ; **कृष्णमधिकृत्य प्रवृत्ता कथा अधिकृष्णं**; so °**ज्योतिषं**, °**लोकं**, °**दैवं**, °**दैवतं** treating of stars &c.; °**पुरंध्रि** *Si.* 6. 32 in the case of women. (*c*) (With abl.) Just over, more than (अधिक); **सत्त्वादधि महानात्मा** Kath. ; **अविदितादधि** Ken. (*d*) (With loc.) Over, on or upon, above (showing lordship or sovereignty over something) (ऐश्वर्य) ; **अधिरीश्वरे** P. I. 4. 97 ; **आधि भुवि रामः** P. II. 3. 9 Sk. Râma rules over the earth ; the country ruled over may be used with loc. of 'ruler'; **अधि रामे भूः** *ibid*; **प्रहारवर्म-**